

ACİLDEYİM

Fatma GÜDÜCÜ TÜFEKÇİ*

ÖZET

Talihsiz bir trafik kazası sonucu kendimi bir hastanenin acil servisinde buldum. Belimden aşağısını hissedemiyordum. Hastanede bulunduğum süre içerisinde hayatım boyunca unutamayacağım olaylarla karşılaştım. Bir hemşire olarak ben hasta kimliğinin ne demek olduğunu böyle öğrendim. Öğrendim ki; kendini o yatakta düşünmek ve empati yapmak, bütün problemleri çözebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, hasta, acil, empati.

ABSTRACT

I'm In Emergency Room

As a result of an unlucky traffic accident, I found myself in an emergency room of a hospital. I was not able to feel the lower part of my body. During the time while I was in the hospital, I face with lots of events which is impossible for me to forget for all my life. As a nurse I have learnt what the meaning of being a patient in this way. So I became aware of that to think yourself in this bad and to make an empathy may solve all the problems.

Key Words: Nurse, patient, emergency room, empathy.

Yedi yıllık çalışma hayatından sonra akademisyenliğe geçmiş bir hemşireyim. Talihsiz bir trafik kazası sonucu kendimi bir hastanenin acil servisinde buldum.

Gözlerimi açtığımda çok acı bir gerçekle yüz yüze kaldım: Boynumda bir boyunluk, hissetmeyen bir beden. O anı anlatmak o kadar zor ki... O çaresizlik, o kayıp... Sanki bütün hayatım elimden alındı. Bütün hücrelerime kadar acı çektiğimi hissettim. Avazım çıktığı kadar ağlamak, bağırarak istedim. Birisi sesimi duysun, çaresizliğimi anlasın istedim. Hayatımın en mutlu günü; en kötü günüm; düğün salonunda olacakken, acil servis sedyesinde yatan aciz bir yaralı olmak istemedim. Evet bu bir kabus olmalıydı...

Ne yazık ki duyduğum bir ses bütün bu yaşananların gerçek olduğunu kanıtladı. Benimle ilgilenen doktorun

sesiydi bu; “Boyunluğu çıkarın, boynunda bir şey yok.” dedi. O anda hareketsiz duran ellerimin sedyenin kenarlarına sıkıca tutunmakta olduğunu ve belimdeki o dayanılmaz ağrıyı fark ettim. Ne kadar büyük bir travma yaşadığımı ellerimi hissedince anladım. Aslında ben sedyeye değil hayata sıkıca sarılmıştım. Sanki içimdeki bir şey, bedenimi, hayatımı, benim her şeyimi korumaya çalışıyor, güçlü olmam için beni zorluyor, bundan sonrası için beni hazırlıyordu. Boynumda kırık yoktu, ama belimden aşağısını hissedemiyordum. Bacaklarımı acıtmaya çalıştım... olmadı. Bacaklarım hissetmiyordu. Teşhis belliydi... Kardeşlerim, bütün akrabalarım, en önemlisi biricik eşim herkes gerçekle yüzleştiğim o anda ağlamaya başladılar. Hepsi yüzünü bir yerlere gizlemek için uğraştı. Onlar her şeyin farkındaydılar.

*Atatürk Üniv. HYO Çocuk Sağl. ve Hast. Hemş. (Arş. Gör.)

Yüzlerde büyük bir çaresizlik vardı ve bu durumu bana konduramıyorlardı. Büyük bir güçle toparlandım. Beni hemen üniversite hastanesine göndermelerini istedim, bacaklarımı geri alma şansımı, bunun için de o altın saatleri kullanmak istiyordum. O çaresiz durumda hayatımı avuçlarımda hissetmek çok güzeldi. Anladım ki yaşama bağlanmak için bir ışık varsa o da insanın kendisiydi.

Bitmesi beklenen tetkikler, tahliller hepsi öylece kaldı. Elde edilen sonuçlar, serum şişesi ve sevk kağıdım iki bacağıma arasına kondu. Yedi yıllık meslek hayatımda gördüğüm o acil manzaralarının birinde ben vardım artık ve birilerinin benim için acilen bir şeyler yapmasını bekliyordum. Ambulansa götürülürken kendimce bir inceleme yaptım. “Acaba ambulans nasıldı?” İçim rahatladı, tam donanımlı görünüyordu. Şoförün ilkokul arkadaşım olduğunu görünce güvenim daha da arttı. Çünkü o bütün hayatımı; mücadelelerimi, sevinçlerimi, üzüntülerimi, her şeyimi, kısacası beni çok yakından biliyordu. Bu zor anlarımda başka bir ambulans şoföründen daha hassas davranacağı kesindi.

Arkadaşım bana “Hiç merak etme, her şey düzelecek, ben senin gibi çokook hasta taşıdım. Hepsi tıpış tıpış yürüyorlar.” dedi. Her şeyi bilmeme rağmen bu sözler inanın moralimi yükseltti. Ambulansa taşınmam, yerleştirilmem oldukça hassas ve başarılıydı. Yerleştikten sonra spontan bir ambulans içi kontrol daha yaptım. Her şey tastamam görünüyordu. Ambulans çaresiz bir sirenle hareket ettiğinde bambaşka bir yaşama taşındığımı anladım. Ama tekerlekli sandalyeyle yaşamımı sürdüren ilk ve son kişinin ben olmayacağımı ve benden daha kötü durumda olanları düşündüm. Tekerlekli sandalyenin bana hiçbir zaman engel olmayacağına karar verdim. Daha yolculuğun başında tekerlekli sandalyede bir yaşamın nasıl olacağını kurdum

kafamda. O kadar da zor gelmedi ve çok hafifledim. O ana gelinceye kadar kendimi hiç böyle güçlü hissetmemiştim. Artık her şeye hazırdım. Çaresizliğin bu kadar kolay çözüm üreteceğini hiç düşünmemiştim.

Eşim yüzünde kan, toprak, gözyaşı birbirine karışmış bir şekilde yanı başıma, halamın oğlu da ayak ucuma oturmuştu. Her ikisi de sürekli ağlıyordu. Eşim gözlerini ayak parmaklarına dikmiş, sürekli “parmağımı oynat, parmağımı oynat...” diyordu. Sanki şursuzdu ve aynı kelimeleri tekrar eden kurulmuş bir bebek gibiydi. Ben de ona her defasında aynı cevabı veriyordum. “Şimdi değil, sonra.” Bu böyle yolculuk bitinceye kadar devam etti. Hatta bir keresinde 112 görevlisi, hemşire, küçük bir çocuğu anlatır gibi eşime durumu yumuşak bir ses tonuyla anlatmaya çalıştı, sabır göstermesini istedi. Eşim hiç bir şeyi algılamıyordu. Sanki kendi dünyasında yaşıyor gibiydi. Hiç kimse onun yaşadığı şokun farkında bile değildi. Hemşireye bırak devam etsin der gibi gözümle işaret ettim. Bir süre gittikten sonra hemşire halamın oğlunun babam olup olmadığını sordu. Bir bayan olarak bu o kadar hoşuma gitti ki güldüm. Şu anda aynı durumu yaşasam öyle içten güler miydim bilmiyorum. Hemşireye büyük bir mutlulukla onun benden sadece iki yaş büyük, bir akrabam olduğunu söyledim ve başıma ne gelirse gelsin hayatın devam ettiğini anladım.

Tam hastaneye gelmiştik, her şey düzelecek derken, hastanede yer olmadığını belirterek, başka bir hastaneye gidebilirsiniz, dediler. Hayatımın yeniden koptuğunu hissettim. Yardımsız kaldım. Zaman aleyhime işlemeye devam ediyordu. O sinirle bu ülkede yaşadığıma, bu sağlık sektörüne tabi olduğuma defalarca kahrettim. Sağlığımı geri getirecek o sekiz saatlik süreyi hesaplarırken şimdi de hastaneden hastaneye taşınmak, çok kötüydü! Televizyonlarda gördüğüm, gazetelerde okuduğum acil manzaralarından birini daha yaşıyordum.

Demek insanlar oradan oraya sürüklenirken, hayatları avuçlarının içinden böyle alınıyordu. Şimdi de benimkisiydi söz konusu olan... Ne kadar gayret etsem de basit nedenlerle dünyanın karartılacağını anladım.

Başka bir hastaneye gidiyorduk ki “Tamam tamam indirin” dediler. Anlaşılan bütün hastaların durumu şu veya bu şekilde pamuk ipliğine bağlıydı. Aslında, bunları hep söyler konuşurduk, ama yaşamak gerçekten çok ürkütücü ve ifade edilemeyecek kadar farklıymış...anladım.

Ambulanstan indirilirken yaşadıklarım yaşayacaklarım gözlerimin önünden akıp gitti. Artık ne olacaksa bu hastanede olacaktı. İki seçenek vardı beni bekleyen; başkalarına bağımlı bir hayat veya bağımsız bir hayat. Bu hastane ya tersine dönen hayatımı tekrar düzelterek ya da bundan sonrası için beni hazırlayacaktı. Aslında “içimden ya düzelecek ya düzelecek demek” istedim hep.

İki saatlik ambulans yolculuğu mesleğime ve hayatıma dair çok şey öğretti. Artık ambulans sesleri bana doğal gelmiyor. O sesi her duyduğumda içim çok acıyor. Yaşadıklarımı tekrar tekrar yaşıyorum. O ambulans sesiyle sönen hayatları, kapanan yolları, tükenen ümitleri, inişleri ve çıkışları düşünüyorum. Artık ben acil serviste yardım bekleyen hastaların kaygılarını çok iyi anlıyorum. Ben yardımsız kalmayı çok iyi biliyorum.

En sonunda acil servise getirildim. Her şey yeniden başladı. Acaba ne diyecekler?, daha bekletecekler mi?, hemen ameliyata alacaklar mı? vs. Eksik olan tetkikler acele tamamlandı. Bu arada ortopediden konsültan hekim çağrıldı. Teşhis değişmedi, T₁₂ – L₁ kırıklı çıkığı, yani tam bel bölgesiydi ve kırığın çok zarar verebileceğini söylediler. Doktor beklenen kararı verdi ve “hemen ameliyat” dedi. Yüzü çok gergindi ve soğuk bakışları vardı. İletişimsizdi. O yanımdan uzaklaştığında

başka biri geldi. İnce, zarif, güler yüzlü, yumuşak ses tonuyla bir bayan intörn bana yaklaştı. Halinden ve tavırlarından bana çok üzülmediği belliydi. “Ameliyata alınacaksınız, takılarınızı çıkaralım mı ne dersiniz,” dedi. Beni hiç hırpalamadan takıları yavaşça çıkardı. “Ne güzel kınalarınız varmış, ne hoş” dedi. O anda bana karşı o kadar da ilgisiz olunmadığını düşündüm. Herkes yanımdaydı şüphesiz, ama insan o anda sağlık çalışanlarının ilgisini ve duyarlılığını daha çok önemsiyor. Çünkü beklenen her şey onların elinden gelecek. Dolayısıyla onlar kaygılarımı kah azalttılar kah arttırdılar. Nitekim “Bu doktor beni ameliyat ederse halim ne olur?” dedirtecek bir olay beni çok endişelendirdi: Her şey ne güzel yolunda gidiyor derken, hayatım boyunca unutamayacağım bu olayla karşılaştım. Şu anda bile düşündükçe hala tüyerim ürperiyor. Biraz önce ameliyatıma karar veren doktor, yine o soğuk ve iletişimsiz yüzüyle, ellerine eldiven giymiş, bir idrar sondasıyla yanımda bitiverdi. Yine sevmediğim bir ses tonuyla “Size sonda takmamız lazım,” dedi ve benim “Şey buralarda paravan, çarşafffff ” dememe kalmadı, “Siz sağlıkçısımanız bizi anlamanız lazım, şimdi nereden bulalım çarşafı, paravanı” dedi, sondayı öylece herkesin içinde takıverdi. Orada kimler yoktu ki; benim ve diğer hastaların yakınları, yan sedyelerde yatan erkek-kadın hastalar, hemşireler, intörnler, doktorlar ve beni en çok üzen, bugününü kaza geçirmiş olmamla meraklarını uyandırdığım, olayı komik bir anlayışla değerlendiren ve bir manzara yakalayabilir miyiz düşüncesiyle hastaya yaklaşan ifadelerini yüzlerinden okuduğum personel ve temizlik işçilerinin bazıları.

Yapılan bu büyük hataya, bir sağlık personeli olduğum için anlayış göstermek zorunda kaldığıma mı yanayım, yoksa bütün mahremiyetimin ortalığa serildiğine mi, hangisine...

Doktor, kendisinin empati yapması gerekirken, hemşire olan bir hastanın ona empati yapması gerektiğini düşünecek kadar kolaycı bir mentaliteye sahipti. Bu yüzden mahremiyeti mesleğe göre dikkate almak gibi bir davranışta bulunmuştu.

Doktorun deyimiyle ben bir sağlıkçıyım. Ama ben, onun bundan sonra yaşamında neler olduğunu bilemeyeceği yüzlerce hastadan biriyim. Ben o anda yaşadıklarının izlerini ömür boyu unutamayacak bir hastayım. Mahremiyetimin ortalığa serilmesini haklı gösterecek hiçbir gerekçe olmadığını biliyorum. Oysa ufak bir manüplasyon, mahremiyetimi korumak adına minicik bir çaba, her şeyi halledebilirdi. Bir sağlıkçı da olsam bu davranışı sineye çekemedim... ya diğer hastalar...

Olayın üstünden 5 yıl geçti. Hala tam anlamıyla yürüyemememe rağmen

üzüldüğüm tek şey bu sonda işlemini unutmayı başaramamak.

Umarım hiçbir sağlık personeli kendilerine göre küçük ama hastalar için büyük ayrıntıları yaşayarak öğrenmek zorunda kalmaz. Bir hemşire olarak ben hasta kimliğinin ne demek olduğunu böyle öğrendim. O yatakta hissettiklerimin, o yataktakine hemşirelik yaptığımında hissettiğim şeyler olmadığını anladım. Öğrendim ki; kendini o yatakta düşünmek ve empati yapmak, bütün problemleri çözebilir.

Şu anda yürüteçle yürüyorum. Bacaklarım her geçen gün daha fazla hareket kabiliyeti kazanıyor. Bir gün yürüyeceğimi de biliyorum. Ama bu sağlık hizmetinin ve bu tür sağlık çalışanlarının hastaların ruhunda açtığı yaraların nasıl kapanacağını bilmiyorum.

Ben aslında şimdi hemşirelik yapmak istiyorum!